

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania

Dla Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA

Sprawozdanie z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

---

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA („Grupa Kapitałowa”), w której jednostką dominującą jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA („Jednostka dominująca”), które zawiera:

- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 r.;

sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.:

- skonsolidowany rachunek zysków i strat;
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów;
- skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym;
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych;

oraz

- noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego zawierające

opis przyjętych zasad rachunkowości i inne informacje objaśniające („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem, załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz skonsolidowanej sytuacji majątkowej i finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2018 r., skonsolidowanych finansowych wyników działalności oraz skonsolidowanych przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony tego dnia zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z obowiązującymi Grupę Kapitałową przepisami prawa oraz statutem Jednostki dominującej.

Niniejsza opinia jest spójna z naszym sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy dnia 28 lutego 2019 r.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- Międzynarodowych Standardów Badania w wersji przyjętej jako Krajowe Standardy Badania przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów („KSB”);
- ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089 z późniejszymi zmianami) („ustawa o biegłych rewidentach”);
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek

Niezależność i etyka

Jesteśmy niezależni od Grupy Kapitałowej zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”), przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia

interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27 maja 2014 r., str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11 czerwca 2014 r., str. 66) („rozporządzenie UE”);

- innych obowiązujących przepisów prawa.

Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi regulacjami została opisana w sekcji Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Spełniamy wszystkie obowiązki etyczne wynikające z tych wymogów i Kodeksu IFAC. W trakcie badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Grupy Kapitałowej zgodnie z wymogami niezależności określonymi w ustawie o biegłych rewidentach oraz w rozporządzeniu UE.

spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości, a przy formułowaniu naszej opinii podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw. Zidentyfikowaliśmy następujące kluczowe sprawy badania:

Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Wartość księgową kredytów i pożyczek udzielonych klientom wyniosła na dzień 31 grudnia 2018 r. 214.912 mln zł. Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe wyniósł za 2018 r. (1.373) mln zł (Noty 15, 28 oraz 29 skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Kluczowa sprawa badania

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe. W procesie szacowania odpisów wyróżnia się dwa zasadnicze etapy – identyfikację przesłanek utraty wartości lub istotnego wzrostu ryzyka

Nasze procedury

Nasze procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu naszych własnych specjalistów z zakresu zarządzania ryzykiem finansowym oraz systemów informatycznych, obejmowały między innymi:

---

kredytowego oraz pomiar strat oczekiwanych.

Przesłanki utraty wartości oraz istotnego wzrostu ryzyka kredytowego identyfikowane są głównie na podstawie terminowości obsługi zadłużenia, sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców oraz aktualnego poziomu prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w porównaniu do wartości tego parametru na moment początkowego ujęcia ekspozycji, natomiast odpisy na oczekiwane straty kredytowe są szacowane indywidualnie oraz dla portfeli jednorodnych przy wykorzystaniu metod statystycznych na podstawie parametrów ryzyka metodą portfelową. Parametry ryzyka, takie jak prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD), strata w momencie niewykonania zobowiązania (LGD), czy wartość ekspozycji na moment niewykonania zobowiązania (EAD) są wyznaczone dla jednorodnych grup należności kredytowych w oparciu o dane historyczne, przy uwzględnieniu oczekiwanych warunków makroekonomicznych.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe stanowią szacunek strat kredytowych oczekiwanych w odniesieniu do należności kredytowych na dzień bilansowy w horyzoncie 12 miesięcy bądź całego okresu życia ekspozycji. Obszar ten uznaliśmy za kluczową sprawę badania, ponieważ, biorąc pod uwagę wielkość portfela kredytowego, szacowanie odpisów na oczekiwane straty kredytowe ma istotny wpływ na sprawozdanie finansowe, wiąże się z niepewnością i wymaga od Zarządu zastosowania istotnego osądu. Głównym obszarem ryzyka jest brak identyfikacji istniejących przesłanek utraty wartości oraz istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz dobór niewłaściwych danych do wyznaczenia parametrów modelu statystycznego, które mogą nie odzwierciedlać oczekiwanego poziomu strat kredytowych na dany dzień bilansowy, a także w odniesieniu do kredytów ocenianych indywidualnie ryzyko przyjęcia niewłaściwych założeń w procesie wyceny w zakresie zastosowania scenariuszy odzysku, wyceny zabezpieczeń czy też przyjętych przez Grupę Kapitałową terminów planowanych przepływów pieniężnych. Ponadto występuje ryzyko błędów w procesie kalkulacji odpisów.

- Ocenę stosowanej przez Grupę Kapitałową metodyki szacowania odpisów na straty kredytowe pod kątem zgodności z wymogami odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej oraz praktyką rynkową;
  - Ocenę zaprojektowania i wdrożenia oraz testowanie efektywności kluczowych kontroli wewnętrznych, w tym kontroli w środowisku informatycznym, stosowanych w procesie identyfikacji zdarzeń powodujących utratę wartości bądź istotny wzrost ryzyka kredytowego oraz kalkulacji odpisów na oczekiwane straty kredytowe;
  - Procedury analityczne w zakresie struktury i dynamiki zmian salda należności kredytowych oraz parametrów odzwierciedlających jakość portfela kredytowego oraz poziom odpisów (np. udział kredytów przeterminowanych, wskaźnik pokrycia odpisami), mające na celu identyfikację grup należności kredytowych z niedoszacowanymi odpisami aktualizującymi;
  - Analizę poprawności identyfikacji przez Grupę Kapitałową przesłanek utraty wartości oraz istotnego wzrostu ryzyka kredytowego na całej populacji ekspozycji (np. status przeterminowania, istotny wzrost PD, restrukturyzacja);
  - Rekalkulację odpisów na oczekiwane straty kredytowej na próbie należności ze stwierdzoną utratą wartości;
  - Krytyczną ocenę założeń oraz danych wejściowych przyjętych dla poszczególnych kluczowych parametrów ryzyka kredytowego, takich jak PD, LGD i EAD poprzez analizę wyników testów przeprowadzonych przez Grupę Kapitałową w zakresie poprawności modeli wykorzystywanych w estymacji oczekiwanych strat kredytowych;
  - Niezależną rekalkulację wybranych parametrów statystycznych oraz straty oczekiwanej na wybranej próbie ekspozycji;
  - Ocenę adekwatności odpisów na oczekiwane straty kredytowe poprzez odniesienie do strat kredytowych poniesionych na portfelu kredytowym w przeszłości.
-

- Dla należności istotnych analizowanych indywidualnie na podstawie wybranej próby – ocenę poprawności identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz przesłanek utraty wartości, a dla aktywów z utratą wartości krytyczną ocenę kluczowych założeń przyjętych przez Grupę Kapitałową oraz niezależne przeliczenie wartości odpisów.

Wpływ zastosowania standardu MSSF 9 po raz pierwszy

Łączny wpływ zastosowania po raz pierwszy standardu MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 r. wyniósł (567) mln zł i został ujęty jako zmniejszenie niepodzielonego wyniku finansowego na ten dzień. Wpływ dotyczył głównie zmniejszenia wartości netto portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom o 797 mln zł z tytułu rozpoznania oczekiwanych strat kredytowych (Nota 4 skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Kluczowa sprawa badania

Wdrożenie od 1 stycznia 2018 r. nowych zasad ujmowania, klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* wymagało oszacowania wpływu wprowadzenia nowego standardu na bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2018 r. oraz odniesienia zmian na niepodzielony wynik finansowy.

Głównie zmiany w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych dotyczyły konieczności określenia modeli biznesowych przyjętych przez Grupę Kapitałową do zarządzania daną grupą aktywów finansowych oraz przeprowadzenia testów charakterystyk przepływów pieniężnych w celu określenia czy wynikające z umowy przepływy pieniężne stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. W zakresie utraty wartości wdrożenie standardu wymagało zastosowania zaawansowanych modeli statystycznych w celu pomiaru istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz oszacowania oczekiwanych strat dla portfela kredytowego w horyzoncie całego życia ekspozycji.

Obszar ten uznaliśmy za kluczową sprawę badania, ponieważ zastosowanie nowego standardu wymagało istotnych zmian w procesach biznesowych, systemach informatycznych i sprawozdawczych oraz pozyskania nowego zakresu danych wykorzystywanych na potrzeby wyceny aktywów finansowych. Ocena spełnienia kryteriów klasyfikacji i wyceny oraz kalkulacja oczekiwanych strat kredytowych

Nasze procedury

Poza procedurami wykonanymi w zakresie utraty wartości portfela kredytowego wymienionymi w punkcie „Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom” powyżej, wykonane przez nas czynności obejmowały między innymi:

- Ocenę stosowanej przez Grupę Kapitałową metodyki w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych zarówno pod kątem zgodności z wymogami odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej, jak i praktyką rynkową;
- Ocenę poprawności przypisania aktywów finansowych do modeli biznesowych, w tym analizę sprzedaży instrumentów finansowych dokonywanych w okresie;
- Niezależne sprawdzenie poprawności przeprowadzania testów charakterystyk przepływów pieniężnych na wybranej próbie umów kredytowych;
- Ocenę kompletności i poprawności ujawnień, w tym dotyczących zastosowania MSSF 9 po raz pierwszy oraz wymogów ilościowych i jakościowych w zakresie zwłaszcza ryzyka kredytowego aktywów finansowych.

wymagały również od Zarządu zastosowania istotnego osądu. Główny obszar ryzyka w zakresie wdrożenia nowego standardu dotyczył właściwego określenia modeli biznesowych dla aktywów finansowych Grupy Kapitałowej oraz interpretacji wyników testów charakterystyk przepływów pieniężnych, a także szacunku oczekiwanych strat kredytowych opisanych szerzej w punkcie „Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom” powyżej. Dodatkowo, MSSF 9 zmieniając standard MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnienia*, skutkowało zwiększonym zakresem wymaganych ujawnień w sprawozdaniu finansowym.

Wartość firmy – ocena pod kątem utraty wartości

Wartość księgowa wartości firmy na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosła 1.251 mln zł (Nota 32 skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Kluczowa sprawa badania

Wartość firmy wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej powstała z tytułu nabycia w latach ubiegłych przez Grupę Kapitałową spółek Nordea Bank Polska SA, PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA, PKO Leasing Pro SA, Raiffeisen – Leasing Polska SA, PKO BP Bankowy PTE SA i Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.

Zgodnie z wymogami odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej, Grupa Kapitałowa przeprowadza test na utratę wartości wartości firmy nie rzadziej niż raz w roku. W ramach omawianego testu wartość firmy przypisywana jest do poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne („OWŚP”) jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami mają odnieść korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku takiego połączenia. Wartość księgowa powyższych OWŚP jest następnie porównywana z ich wartością odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna szacowana jest zasadniczo na podstawie wartości użytkowej poszczególnych OWŚP, tj. bieżącej, szacunkowej wartości ich przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem wartości rezydualnej.

Oszacowanie wartości użytkowej jest procesem złożonym i wymaga zastosowania

Nasze procedury

Nasze procedury badania obejmowały między innymi:

- Ocenę zaprojektowania i wdrożenia kontroli wewnętrznych Grupy Kapitałowej w procesie testowania wartości firmy pod kątem utraty wartości, w tym w szczególności w zakresie terminowości sporządzania testu na utratę wartości firmy oraz analizy i zatwierdzania wyników testu przez osoby do tego uprawnione;
- Ocenę poprawności osądów Grupy Kapitałowej w zakresie przypisania wartości firmy do poszczególnych OWŚP;
- Przy wsparciu naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu wycen, ocenę czy model wykorzystywany przez Grupę Kapitałową do szacowania wartości użytkowej OWŚP spełnia wymogi odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej;
- Krytyczną ocenę poprawności przyjętych przez Grupę Kapitałową założeń i dokonanych szacunków służących określeniu wartości użytkowej poszczególnych OWŚP, do których przypisano wartość firmy, w tym:
  - ocenę prognozowanych wyników finansowych poprzez odniesienie

istotnych osądów oraz założeń dotyczących przyszłych przepływów pieniężnych, stopy dyskonta, w tym stopy wolnej od ryzyka, premii za ryzyko rynkowe, parametru beta oraz stopy wzrostu w okresie rezydualnym. Prognozy te obarczone są znaczącym ryzykiem zmian ze względu na zmieniające się warunki ekonomiczne.

do historycznych wyników oraz jakości procesu budżetowania w okresach poprzednich;

- ocenę przedstawionych modeli kalkulacji wartości użytkowej (pod kątem matematycznej poprawności oraz logicznej spójności) oraz ocenę racjonalności przyjętych przez Grupę Kapitałową założeń makroekonomicznych poprzez porównanie do danych rynkowych, w tym założeń dotyczących stopy dyskonta (stopy wolnej od ryzyka, premii za ryzyko rynkowe, parametru beta) oraz stopy wzrostu w okresie rezydualnym.

- Ocenę poprawności oraz kompletności ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w zakresie wartości firmy oraz jej testowania pod kątem utraty wartości wymaganych przez odpowiednie standardy sprawozdawczości finansowej.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki dominującej za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedstawiającego rzetelny i jasny obraz skonsolidowanej sytuacji majątkowej i finansowej oraz skonsolidowanych finansowych wyników działalności Grupy Kapitałowej zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz z obowiązującymi Grupę Kapitałową przepisami prawa i statutem Jednostki dominującej, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd Jednostki dominującej uznaje za niezbędną, aby zapewnić sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając skonsolidowane sprawozdanie finansowe Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Grupy Kapitałowej do kontynuowania działalności,

ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, kwestii związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie założenia kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd Jednostki dominującej albo zamierza dokonać likwidacji Grupy Kapitałowej, zaniechać prowadzenia działalności, albo gdy nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania prowadzenia działalności.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późniejszymi zmianami) („ustawa o rachunkowości”), Zarząd oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w tej ustawie. Członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są odpowiedzialni za nadzór nad procesem sprawozdawczości finansowej Grupy Kapitałowej.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Celem badania jest uzyskanie racjonalnej pewności czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podejmowane na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Grupy Kapitałowej ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Jednostki dominującej obecnie lub w przeszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i szacujemy ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż istotnego zniekształcenia wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może obejmować zмовę, fałszerstwo, celowe pominięcie, wprowadzenie w błąd lub obejście systemu kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej Grupy Kapitałowej;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych z nimi ujawnień dokonanych przez Zarząd Jednostki dominującej;

- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Jednostki dominującej zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, oceniamy czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub okolicznościami, które mogą poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Grupy Kapitałowej do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w sprawozdaniu z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego na powiązane ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieodpowiednie, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia sprawozdania z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Grupa Kapitałowa zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i treść skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, a także czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla stanowiące ich podstawę transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację;
- uzyskujemy wystarczające i odpowiednie dowody badania odnośnie informacji finansowych jednostek lub działalności gospodarczych wewnątrz Grupy Kapitałowej w celu wyrażenia opinii na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzór i przeprowadzenie badania Grupy Kapitałowej i pozostajemy wyłącznie odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Przekazujemy Komitetowi Audytu Jednostki dominującej informacje między innymi o planowanym zakresie i terminie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Przekazujemy Komitetowi Audytu Jednostki dominującej oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz informujemy o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Komitetowi Audytu Jednostki dominującej wskazaliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania skonsolidowanego

sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy uznając je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają ich publicznego ujawnienia lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że sprawa nie powinna być komunikowana w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje wynikające z jej ujawnienia przeważałyby korzyści takiej informacji dla interesu publicznego.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Inne informacje

Na inne informacje składają się informacje zawarte w raporcie rocznym, za wyjątkiem skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz naszego sprawozdania z badania, oraz sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej za rok obrotowy zakończony 31

grudnia 2018 r. („Sprawozdanie z działalności”) wraz z oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego, które jest wyodrębnioną częścią tego Sprawozdania z działalności („Inne informacje”).

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki dominującej

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za Inne informacje zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa.

Zarząd oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej za rok obrotowy

zakończony 31 grudnia 2018 r., wraz z wyodrębnionymi częściami, w tym oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego i oświadczeniem na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2b ustawy o rachunkowości, spełniały wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji.

W związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest zapoznanie się z Innymi informacjami, i czyniąc to, rozważenie czy nie są one istotnie niespójne ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, z naszą wiedzą uzyskaną w trakcie badania, lub w inny sposób wydają się być istotnie zniekształcone. Jeżeli na podstawie wykonanej pracy stwierdzimy istotne zniekształcenie w Innych informacjach, to jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania.

Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach jest również wydanie opinii, czy Sprawozdanie

z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach jesteśmy zobowiązani do wydania opinii, czy Grupa Kapitałowa w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego zawarła informacje wymagane przepisami prawa lub regulaminami, a w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach lub regulaminach stwierdzenie, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami prawa i informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz do poinformowania, czy Grupa Kapitałowa

sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych.

Opinia o Sprawozdaniu z działalności

Na podstawie pracy wykonanej w trakcie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności, we wszystkich istotnych aspektach:

- zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa; oraz
- jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto oświadczamy, że w świetle wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy w Sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Opinia o oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego

Naszym zdaniem, w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, które jest wyodrębnioną częścią Sprawozdania z działalności, Grupa Kapitałowa zawarła informacje określone w paragrafie 70 ust. 6 punkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r. poz. 757) („rozporządzenie”).

Ponadto naszym zdaniem informacje określone w paragrafie 70 ust. 6 punkt 5 lit. c-f, h oraz lit. i rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, we wszystkich istotnych aspektach:

- zostały sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, oraz
- są zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Informacja na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach potwierdzamy, że Grupa Kapitałowa sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2b ustawy o rachunkowości jako wyodrębnioną część Sprawozdania z działalności.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących oświadczenia na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Informacja o przestrzeganiu regulacji ostrożnościowych

Zarząd Jednostki dominującej odpowiada za zapewnienie zgodności działania Grupy Kapitałowej z regulacjami ostrożnościowymi, w tym za prawidłowość ustalenia współczynników kapitałowych.

Naszym obowiązkiem jest poinformowanie w sprawozdaniu z badania, czy Grupa Kapitałowa przestrzega obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych

w odrębnych przepisach, w szczególności czy Grupa Kapitałowa prawidłowo ustaliła współczynniki kapitałowe przedstawione w nocie 72 „Adekwatność Kapitałowa”.

Celem badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie było wyrażenie opinii na temat przestrzegania przez Grupę Kapitałową obowiązujących regulacji

ostrożnościowych, a zatem nie wyrażamy opinii na ten temat.

W oparciu o przeprowadzone badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego informujemy, że nie zidentyfikowaliśmy przypadków naruszenia przez Grupę Kapitałową w okresie od dnia 1 stycznia do 31

grudnia 2018 r. obowiązujących regulacji ostrożnościowych, określonych w odrębnych przepisach, w szczególności w zakresie prawidłowości ustalenia przez Grupę Kapitałową współczynników kapitałowych na dzień 31 grudnia 2018 r., które mogłyby mieć istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Oświadczenie na temat świadczenia usług niebędących badaniem sprawozdania finansowego

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczymy zabronionych usług niebędących badaniem, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia UE oraz art. 136 ustawy o biegłych rewidentach.

Usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczymy na rzecz Jednostki dominującej w badanym okresie zostały ujawnione w nocy 57 skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani po raz pierwszy do badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 11 marca 2015 r. oraz ponownie w kolejnych latach, w tym uchwałą z dnia 26 stycznia 2017 r. do

badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2018 r. Całkowity nieprzerwany okres zlecenia badania wynosi 4 lata począwszy od roku obrotowego zakończonego 31 grudnia 2015 r. do 31 grudnia 2018 r.

W imieniu firmy audytorskiej

KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

Nr na liście firm audytorskich: 3546

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

Stacy Ligas

Członek Zarządu KPMG Audyt
Sp. z o.o., Komplementariusza
KPMG Audyt Spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością sp. k.

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

Katarzyna Łącka-Dziekan

Kluczowy biegły rewident
Nr w rejestrze 13131

Warszawa, 28 lutego 2019 r.